

УДК 633.1:632.51

Кічігіна О. О., кандидат с.-г. наук, старший дослідник, завідувач Незалежної лабораторії екології насінництва**Гаврилюк Л. В.**, доктор філософії, старший науковий співробітник**Цибро Ю. А.**, головний фахівець

Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

e-mail: seednlen@ukr.net

ОСНОВНІ ВИДИ БУР'ЯНІВ У ЗАСМІЧЕННІ НАСІННЯ КРУП'ЯНИХ КУЛЬТУР

Насіння є носієм генетичної інформації сорту, відтак лише високоякісний посівний матеріал забезпечує потенційні можливості одержання високого врожаю і якості товарної продукції. Тому, визначення придатності партії насіння до посіву у поєднанні з виконанням правил усіх технологічних прийомів є невід'ємною умовою, що забезпечує отримання врожаю високої якості.

Одним із показників посівних якостей насіння є його чистота. При цьому, вагоме значення має показник засміченості насіння бур'янами. Сівба засміченим бур'янами посівним матеріалом знижує врожай та погіршує якість продукції. Бур'яни позбавляють культурні рослини значної кількості поживних речовин, вологи і світла, у зв'язку з чим рослини недостатньо забезпечуються факторами життя.

Метою наших досліджень було визначити вміст насіння бур'янів у пробах насіння круп'яних культур.

Дослідження проведені у Незалежній лабораторії екології насінництва ІАП НААН. Лабораторія акредитована Національним агентством з акредитації України на відповідність вимогам ДСТУ EN ISO/IEC 17025:2019 у сфері визначення посівних якостей насіння сортів сільськогосподарських культур, квітково-декоративних та

ефірооільних культур (Атестат про акредитацію № 201448, дійсний до 12 лютого 2027 р.).

Упродовж 2017–2022 рр. проаналізовано 59 проб насіння круп'яних культур – проса та гречки на чистоту і відхід насіння. Визначали вміст повноцінного насіння основної культури у відсотках до маси та вміст домішок, у т.ч. насіння інших видів: культурних та бур'янів (шт/кг). При аналізуванні керувалися вимогами ДСТУ 4138–2002 та ДСТУ 2240–93.

У результаті аналізування виявлено насіння восьми видів бур'янів. З них, карантинні: амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.); злісні та найбільш шкідливі: берізка польова (*Convolvulus arvensis* L.), пирій повзучий (*Elytrigia repens* L.), вівсюг звичайний (*Avena fatua* L.); важкові докременювані: мишій сизий (*Setaria glauca* L.), мишій зелений (*Setaria viridis* L.), плоскуха звичайна (*Echinochloa crusgalli* (L.) Beauv.), гірчиця польова (*Sinapis arvensis* L.).

Наявність домішок насіння бур'янів, значною мірою знижує якість посівного матеріалу. Для партій насіння, де вміст насіння бур'янів перевищує норми визначені Державним стандартом, рекомендовано проводити очищення. Тому, проведення аналізування на чистоту і відхід, у т.ч. на визначення вмісту насіння бур'янів є важливим заходом у підготовці насіння до сівби.

УДК 338.439:634.7

Коваль А. О., аспірант

Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

e-mail: koval.andriy.2.0@gmail.com

ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ НІШЕВИХ ЯГІД

В Україні популярні такі нішеві ягоди як полуниця, смородина, малина, обліпиха, жимолость, зростає попит на імпорт бузини тощо. Вирощування цих культур є досить ризикованим, вимагає затрат праці, енергії, фінансових вкладень та багато інших факторів зовнішнього впливу.

Основним є практичні уміння та менеджмент виробництва ягідних культур. Важливим є можливість наймати надійних сезонних працівників. Вирішальним для ведення ягідництва є логістика збуту врожаю. Для підвищення прибутковості та якості кінцевого продукту ягідних культур потрібно мати посадковий матеріал, подбати вчасно про збалансоване живлення та догляд.

Наявні основні два види питань, які є першо-необхідними для виробника нішевих ягід:

1. бізнесове - значні витрати для старту, відсутність прозорості та прогнозованої ціни на продукцію;

2. економічне - збільшення витрат на виробництво за рахунок механічної обробки і ручної праці, низький урожай.

Потрібно правильно підрахувати суму, яка буде необхідною для започаткування нового виду бізнесу в нішевому ягідництві, а саме, проаналізувати:

- бізнес-модель;
- бізнес-план;
- врахувати всі ризики;
- продумати можливість залучення додаткових коштів;
- запустити кілька ягідних культур в посадку з різним часом дозрівання продукції для можливості послідовної реалізації.

З аналізу відкритих джерел, орієнтовно інвестувати на вирощування м'якої ягоди на площу 1 га землі під полуницею необхідно витратити до 600 тис. грн. до 1го врожаю, на 1 га

малини — 250 тис. грн, на 1 га лохини — до 700 тис. грн. разом з тим, суниця поверне затрати впродовж 18 місяців, малина — 24 місяців, а високомаржинальна лохина — на 5й рік. Водночас суницю необхідно пересаджувати кожних 3 роки, малину — за 8–10 років, лохину ж можна посадити раз і ніколи більше її не турбувати. Поточні щорічні витрати на виробництво 1ц продукції в середньому по країні до 4 тис грн.

УДК 378

Ковальчук Є. С., старший науковий співробітник
Український інститут експертизи сортів рослин
e-mail: 5916706@ukr.net

ПОГЛЯДИ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ

Стан сільськогосподарських земель сьогодні є чи не ключовою проблемою після військової. Їх відновлення та відродження є нагальними. І це важливе стратегічне завдання для вітчизняної аграрної науки.

Вперше розпочали дослідження аграрної науки представники класичної школи економіки В. Петті, П. Буагільбер, Ф. Кене, В. Мірабо, В. Гурне, А. Тюрго, П. Немур, Д. Рікардо, К. Маркс. Дане питання досліджували вітчизняні науковці як П.Т. Саблук, О.В. Боднар, В.І. Бойко, О.В. Захарчук та ін.

Заклади освіти Мінагрополітики за рахунок коштів державного бюджету виконують державне замовлення щодо підвищення кваліфікації фахівців агропромислового комплексу. Нині багато говориться про те, що українська аграрна наука орієнтується на міжнародний рівень. В Україні відсутні, на жаль, багатоканальні джерела фінансування науки. Наприклад, європейці, уряди інших розвинених країн, заохочують бізнес, щоб вони були гарантами в навчанні студентів, по закінченні навчальних закладів, студент автоматично стає працівником холдингу, який був спонсором при навчанні цього студента.

Ще існує така проблема, як престижність аграрної науки. Якщо ми подивимося на сучас-

тому, для господарств, що спеціалізуються на виробництві нішевих ягід, на відміну від інших видів сільськогосподарської продукції - при орієнтації на максимальний прибуток - потрібне ретельно обмірковане управління виробництвом, бажано із залученням спеціалістів-науковців та практиків зі стажем.

ний інформаційний простір України, ми помітимо, що в нас сформований негативний образ науковця. Це постійні якісь скандали із недобросовістю, якісь непорозуміння тощо. Тобто мало того, що держава не створює економічних стимулів для того, щоб в аграрну науку ішла молодь із новими креативними ідеями, ми ще й тих людей, які працюють, дискредитуємо.

Велика проблема, коли талановита молодь виїжджає за кордон, залишаються працювати переважно люди у віці.

Отже, зважаючи на ці й низку інших слабких сторін аграрної освіти та науки України, світові тенденції, переваги й недоліки, найбільш вигідною стратегією подальшого довгострокового розвитку аграрної освіти і науки може стати лише сприйняття науковця, як особистості.

Перспективним є розвиток навчально-практичних центрів аграрних вузів по підготовці кадрів робітничих спеціальностей для агропромислового комплексу регіону з подальшим використанням відповідної матеріально-технічної бази для набуття робітничих професій студентами.

Слід відновити й розвинути організацію практики студентів і працевлаштування випускників на основі договорів про цільову підготовку фахівців для підприємств галузі, з початку навчання студента.